

Марія Яворська

здобувач вищої освіти соціально-гуманітарного факультету
Західноукраїнський національний університет

Науковий керівник:

Ольга Шаюк

к. психол. н., доцент кафедри психології та соціальної роботи
Західноукраїнський національний університет

СОЦІАЛЬНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ СПРИЧИНЕННЯ САМОТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК ОСОБИСТІСНОЇ РИСИ ПСИХОЛОГА-ПРОФЕСІОНАЛА

Професійна підготовка майбутніх психологів характеризується вагомою значущістю у їхньому загальному професіогенезі. На цьому етапі відбувається закладання та розвиток базових компонентів і характеристик професіоналізму студентів-психологів, зокрема фахової спрямованості, компетентності, самосвідомості, інтенсивно формується психологічна готовність до фахової діяльності та первинна професійна ідентичність.

Професійний розвиток майбутнього психолога єдинамічний процес становлення його як суб'єкта власної професійної діяльності, що усвідомлює і активно перетворює свій внутрішній світ. Професійний розвиток психолога невіддільний від особистісного – в основі і того, і іншого лежить принцип саморозвитку. Особистісний розвиток психолога це становлення реального, справжнього, автентичного Я, що забезпечує цілісність особистості і можливість самоактуалізації [2; 4].

Існуюча специфіка професійної діяльності практичного психолога вимагає від нього певних гуманістичних якостей особистості, які є стрижневими: самотолерантності, емпатичного розуміння і конгруентного самовираження. Першоосновою в підготовці психолога як особистості є розвиток його самоприйняття, самотолерантності.

Самотолерантність означає визнання себе, ставлення до себе як особистості, гідної поваги, здатної до самостійного вибору, прийняття себе в цілому, усвідомлення і визнання своїх почуттів і

реально діючих мотивів. За відсутності останніх людина оціночно, з недовірою ставиться до себе, не вміє усвідомлювати свої емоційні стани, захисні форми реагування, неприймає власні емоції і почуття, що порушує цілісність її особистості [3].

Самотолерантність як здатність особистості не вступати в антонігічні протидії з собою, як стиль ставлення до себе, і загальна життєва установка «за себе», забезпечує цілісність, стійкість особистості та служить одному з діагностичних показників здоров'я та зрілості особистості.

Самотолерантність відображає позитивну самооцінку себе та свого життя у цілому, усвідомлення та прийняття не тільки своїх позитивних якостей, а й своїх недоліків. Для майбутніх психологів самоприйняття є підґрунтям для формування професійної самосвідомості та спроможності до надання кваліфікованої допомоги клієнтам знаряддям власної особистості, оскільки показано, що самоприйняття впливає на розвиток таких гуманістичних якостей як безумовне прийняття інших, емпатію, які виражаються через уміння співпереживати та здатність бути відкритим для спілкування, наявністю навичок встановлення та підтримування контактів з іншими людьми, а також бажанням бути гнучким у взаємодії з оточуючими, вмінням знаходити компроміс. Перелічені характеристики є базовими кваліфікаційними якостями психолога, які суттєво визначають його професійну успішність у взаємодії з клієнтами [1].

На етапі фахової підготовки майбутніх психологів здатність встановлювати та підтримувати позитивні відносини з собою та оточуючими потребує активізації таких аспектів їхнього особистісного потенціалу, як соціальний інтелект, комунікативний досвід, толерантність, асертивність, гнучкість. Потенціалом для цього фігурує позитивна Я-концепція, зокрема диференційований Я-образ, адекватно висока самооцінка. Відповідно, формування самотолерантності постає викликом для особистісно професійного становлення більшості студентів-психологів, сприяючи активізації їхнього потенціалу.

Поняття самотолерантності розглядається спільно з поняттям самовдосконалення, творчому ставленні людини до себе, творенні себе в процесі активного впливу на свій внутрішній світ з метою його перетворення. Тенденція до самосовдосконалення забезпечує дієвість і можливість розвитку самотолерантності майбутнього психолога [3].

Отже, фахова підготовка постає платформою процесу становлення самотолерантності майбутніх психологів, оскільки передбачає активізацію провідних векторів їх становлення - особистісного та професійного. Знаряддям для розвитку студентами-психологами самотолерантності є їхній особистісно-професійний потенціал, який містить діапазон ресурсів і якостей, потрібних для успішного життєвого самовизначення і самоприйняття.

Список використаних джерел

1. Фурман А. В., Шаюк О. Я. Толерантність як предмет онтофеноменологічного дискурсу. *Психологія і суспільство*. 2015. №3. С.31-61.
2. Фурман А. В., Шаюк О. Я. Соціальна справедливість як предмет психологічної рефлексії. *Вітакультурний млин*. 2015. Модуль 18. С. 28-30.
3. Шаюк О. Я. Психологічні особливості формування професійної толерантності у майбутніх економістів: автореф. дис. ... канд. психол. Хмельницький, 2012. 16 с.
4. Шаюк О. Я. Самотолерантність як предмет теоретико-методологічного аналізу. *Вітакультурний млин*. 2010. Модуль 12. С 24–28.

Людмила Якубова

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки,
Хмельницький національний університет

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З БЕЗДОМНИМИ

Проблему бездоглядності досліджували багато як вітчизняних, так і закордонних науковців, адже актуальність цієї проблеми визначається як і в розвинутих країнах, так і серед тих, що розвиваються. Наукові розвідки в сфері вивчення явища безпритульності та визначення особливостей роботи з таким типом клієнтів в науково-практичному сенсі обумовлюються поширенням